

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ДОМ НАРОДА
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ**
Заједничка комисија за људска права,
права дјетета, младе, имиграцију,
избјеглице, азил и етику

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**DOM NARODA
PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM**
Zajednička komisija za ljudska prava,
prava djeteta, mlade, imigraciju,
izbjeglice, azil i etiku
Zajedničko povjerenstvo za ljudska prava,
prava djeteta, mlade, useljeništvo,
izbjeglice, azil i etiku

Број/Број: 03/6-50-14-12-19/13
Сарајево/Sarajevo, 18.01.2013.године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Предсједавајући Представничког дома
- Предсједавајући Дом народа

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

PRIMLJENO: 22.01.2013			
Organizaciona jedinica	Klasifikacione oznake	Redni broj	Broj priloga
01,02	02-1-5/13		

5

**Предмет: Предлог закона о измјенама и допунама
Кривичног закона Босне и Херцеговине**

Поштовани,

Заједничка комисија за људска права, права дјетета, младе, имиграцију, избјеглице, азил и етику је на својој 19. сједници, одржаној 17.01.2013. године, а у складу са одредбама члана 99. (Овлашћени предлагач) и 100. (Садржај предлога закона) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 и 28/12), те члана 92. (Овлашћени предлагач) и 93. (Садржај предлога закона) Пословника Дома народа Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 91/06, 91/07 и 32/12) утврдила текст Предлога закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине, који Вам достављамо у прилогу.

Предлажемо да се процедура разматрања Предлога закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине спроведе према одредбама пословника којима се регулише основни законодавни поступак.

У прилогу Вам достављамо текст Предлога закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине са образложењем на босанском, српском и хрватском језику, одредбе Закона које се мијењају и допуњавају, те електронску верзију Предлога закона о измјенама и допунама Кривичног закона Босне и Херцеговине.

С поштовањем,

Предсједавајућа
Заједничке комисије за људска
права, права дјетета, младе,
имиграцију, избјеглице, азил и етику
Александра Пандуревић

Alexandra Pandurević

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на __. сједници Представничког дома одржаној __. __. __. године и __. сједници Дома народа одржаној __. __. __. године, усвојила је

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Кривичном закону Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07 и 8/10) назив члана 186. „Трговина људима“ мијења се и гласи: „Међународна трговина људима“.

У члану 186. у ставу (1) иза ријечи: „у сврху искоришћавања“ додају се следеће ријечи: „тог лица у држави у којој то лице нема пребивалиште или чији није држављанин, казниће се казном затвора од најмање пет година. Искоришћавање у смислу овог члана подразумијева: проституцију другог лица или друге облике сексуалног искоришћавања, присилни рад или услуге, ропство или њему сличан однос, служење, одстрањивање дијелова људског тијела или какво друго искоришћавање.“.

Дио реченице који гласи: „проституцијом другог лица или других облика сексуалног искоришћавања, присилног рада или услуга, ропства или њему сличног односа, служења, одстрањивања дијелова људског тијела или другог искоришћавања казниће се казном затвора од најмање три године“ брише се.

Став (2) мијења се и гласи:

„(2) Ко врбује, наводи, превезе, преда, сакрије или прими лице које није навршило 18 година живота у сврху искоришћавања проституцијом или другим обликом сексуалног искоришћавања, присилним радом или услугама, ропством или њему сличним односом, служењем, одстрањивањем дијелова људског тијела или каквим другим искоришћавањем, у држави у којој то лице нема пребивалиште или чији није држављанин, казниће се казном затвора од најмање десет година.“.

У ставу (3) ријеч „пет“ замјењује се ријечју „десет“.

У ставу (4) иза ријечи „омогућавања“ додаје се ријеч „међународне“.

Став (5) брише се. Досадашњи став (6) постаје став (5), став (7) постаје став (6), став (8) постаје став (7), а став (9) постаје став (8).

У досадашњем ставу (6), који постаје став (5), иза ријечи „жртве“ додаје се ријеч „међународне“.

У досадашњем ставу (7), који постаје став (6), ријеч „пет“ замјењује се ријечју „десет“.

Досадашњи став (8), који постаје став (7), мијења се и гласи: “Предмети, превозна средства и објекти употребљени за извршење дјела биће одузети.”

У досадашњем ставу (9), који постаје став (8), иза ријечи „дјела“ додаје се ријеч „међународне“.

У истом члану додаје се нови став (9) који гласи: „Против жртве међународне трговине људима која је била присиљена од починиоца кривичног дјела да учествује у извршењу кривичног дјела неће се водити кривични поступак ако је такво поступање било непосредна посљедица њеног статуса жртве међународне трговине људима.“

Члан 2.

Иза члана 186. додаје се нови члан 186а, који гласи:

“Организована међународна трговина људима

Члан 186а.

(1) Ко организује или руководи групом или другим удружењем које заједничким дјеловањем учини или покуша учинити кривично дјело из члана 186. (Међународна трговина људима) овог закона, казниће се казном затвора од најмање десет година или дуготрајним затвором.

(2) Ко почини кривично дјело у оквиру групе или другог удружења из става (1) овог члана казниће се казном затвора од најмање десет година.

(3) На припадника организоване групе или другог удружења из става (1) овог члана примјењују се одредбе члана 250. ст. (4) и (5) (Организовани криминал) овог закона.“

Члан 3.

Назив члана 187. мијења се и гласи: „Међународно навођење на проституцију“.

Став (1) мијења се и гласи: „(1) Ко ради зараде или друге користи наводи, подстиче или намамљује другог на пружање сексуалних услуга или на други начин омогући његову предају другом ради пружања сексуалних услуга, или на било који начин учествује у организовању или вођењу пружања сексуалних услуга у држави у којој то лице нема пребивалиште или чији није држављанин, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.“

Досадашњи став (2) брише се.

У досадашњем ставу (3), који постаје став (2), иза ријечи: „Чињеница да се“ додају се ријечи: „лице које се наводи, подстиче или намамљује“.

Ријечи: „врбовано, намамљено, подстакнуто, присиљено или заведено лице“ бришу се. Остатак текста остаје непромијењен.

Члан 4.

У називу члана 189а. ријечи: „кривичних дјела трговине људима и“ замјењују се ријечима: „кривичног дјела“.

У ставу (1) ријечи: „кривичних дјела из чланова 186. (Трговина људима) и“ замјењују се ријечима: „кривичног дјела из члана“.

Члан 5.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине
Босне и Херцеговине
др Божо Љубић

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
Босне и Херцеговине
Сулејман Тихић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану IV 4.a) Устава Босне и Херцеговине, у којем се наводи да је Парламентарна скупштина надлежна за доношење закона који су потребни за спровођење одлука Предсједништва БиХ или за вршење функција Скупштине по овом уставу.

II ОБРАЗЛОЖЕЊЕ РЈЕШЕЊА

Члан 1. Предлога закона подразумијева, прије свега, промјену назива члана 186. Назив члана је измијењен због јасног прописивања надлежности између КЗБиХ и ентитетских, односно КЗ Брчко Дистрикта БиХ (у даљем тексту: КЗБД). То значи да ће се кривично дјело „трговина људима“ - које у себи садржи елемент искоришћавања у држави у којој оштећени (жртва трговине људима) нема држављанство или пребивалиште, процесуирати на нивоу БиХ. Конкретно, такве жртве су лица без држављанства БиХ или пребивалишта у БиХ или БиХ држављани у иностранству. Кривично дјело трговине људима без међународног елемента (домаћа жртва унутар државне границе) биће процесуирано пред надлежним судовима на ентитетском нивоу, односно у Брчко Дистрикту БиХ.

У ставу (1) члана 186. извршена је реорганизација елемената кривичног дјела, која ће допринијети јасноћи приликом тумачења елемената бића кривичног дјела, а задржати све елементе који су прописани међународним стандардима, Протоколом из Палерма и Конвенцијом Савјета Европе о акцији против трговине људима. Допуна која се односи на *пребивалиште* или *држављанство* жртве код искоришћавања је елемент иностраности, који се овим путем изричито дефинише, ради подјеле стварне надлежности између КЗБиХ и ентитетских, односно КЗБД-а која је до сада проузроковала низ проблема приликом процесуирања овог кривичног дјела на нивоу БиХ, ентитета и нивоу Брчко Дистрикта БиХ. Наиме, осим правне квалификације, јавља се проблем стварне надлежности иако одредба о трговини људима није изричито прописана кривичним законима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, али неки елементи кривичног дјела трговине људима су прописани, нпр. кривичним дјелом „навођења на проституцију“ (КЗФБиХ и КЗБД) и „трговине људима у сврху вршења проституције“ (КЗРС). Ово ће у пракси значити да ће се кривично дјело трговине људима, код којег се експлоатација дешава у држави у којој оштећени (жртва трговине људима) нема држављанство или пребивалиште процесуирати на нивоу БиХ. Кривично дјело трговине људима домаћим жртвама или онима које имају стални боравак на територији БиХ процесуираће надлежни судови на ентитетском нивоу, односно у Брчко Дистрикту БиХ, сходно одредбама које ће се у том смислу предложити за усвајање. Оваква формулација допуне у члану 186. КЗБиХ усклађена је са формулацијом одредбе члана 187. став 1. (*Међународно врбовање ради проституције*) те релевантним Коментаром одредбе (*„Тај елемент иностраности састоји се у врбовања другог за проституцију у држави у којој то лице нема пребивалиште или чији није држављанин.“*¹).

¹ Коментар КЗ у БиХ, стр. 616, параграф 2.

Казнени оквир је повећан због захтјева које поставља Директива ЕУ о сузбијању и борби против трговине људима из 2011. године.

У ставу (2) термин „ради” замијењен је термином „у сврху” ради хармонизације са ст. (1) и (4) овог члана. У овом ставу је извршена и реорганизација елемената кривичног дјела која ће допринијети јасноћи приликом тумачења елемената бића кривичног дјела, а ипак задржати све елементе који су прописани међународним стандардима, Протоколом из Палерма и Конвенцијом Савјета Европе о акцији против трговине људима. Таксативно навођење врсте експлоатације код овог кривичног дјела над лицима млађим од 18 година уведено је како би се изричито прописало да се дјело против лица млађег од 18 година може извршити и ако не постоје начини извршења кривичног дјела (*употреба силе или пријетња употребе силе или други облици принуде, отмица, превара или обмана, злоупотреба власти или утицаја или положаја беспомоћности или давање или примање исплата или других користи како би приволио лице које има контролу над другим лицем*). Ово је експлицитно наведено у Коменатру на КЗБиХ: *“У ставу 2. овог члана прописан је посебан облик трговине људима који постоји када су предмет врбовања, превоза, предаје, скривања или примања у сврху изабљивања коју има у виду став 1. овог члана дијете или малољетник. У том случају, за постојање кривичног дјела трговине људима не тражи се да су радње учињена предузете употребом средстава или начина извршења наведених у ставу 1. овог члана... Одредба става 2. овог члана резултат је потребе за појачаном заштитом дјете и малољетника, а и чињенице да за малољетна лица важи претпоставка да због недовољне душевне развијености нису у стању да схвате значај и посљедице евентуалног пристанка на одређени облик изабљивања чак и кад је тај пристанак дат без примјене средстава и начина извршења наведених у ставу 1. овог члана“*. Поред тога, Извјештај са објашњењима на Конвенцију Савјета Европе о борби против трговине људима такође подржава тај став: *„76. Како би се нешто сматрало за трговину људским бићима, елементи из сваке од три категорије (дјело, средства, циљ) морају бити заједно присутни. Постоји, ипак, изузетак када се ради о дјети: према члану 4(ц), врбовање, превоз, премјештање, скривање или прихват дјетета са циљем експлоатације сматра се за трговину људским бићима иако не обухвата ниједно од средстава наведених у члану 4(а). Према члану 4(д), ријеч 'дијете' означава било које лице млађе од 18 година“*.² Казнени оквир је повећан због захтјева које поставља Директива ЕУ о сузбијању и борби против трговине људима из 2011. године.

Што се тиче измјена предвиђених у ставу (3), казнени оквир је повећан због захтјева које поставља Директива ЕУ о сузбијању и борби против трговине људима из 2011. године.

Став (5) брише се због увођења новог члана 186а, који је срочен по узору на члан 189а. Овим измјенама извршиће се потпуно усклађивање са Конвенцијом Савјета Европе о борби против трговине људима и Директивом Европске уније из 2011. године.

---

² Европска конвенција о борби против трговине људима, Извјештај са објашњењима (*Explanatory Report*), став 76, страна 35.

У досадашњем ставу (7), који постаје став (6), повећан је казнени оквир због захтјева које поставља Директива ЕУ о сузбијању и борби против трговине људима из 2011. године.

У досадашњем ставу (8), који постаје став (7), прописује се обавезно одузимање и предмета и превозних средстава и објеката ако су за то испуњени услови. Поред тога врши се усклађивање са Конвенцијом Савјета Европе, члан 23: „3. Свака чланица ће донијети законодавне или друге мјере како би могла да заплијени или на други начин одузме средства или приходе од кривичних дјела из чланова 18. и 20. тачка а) ове конвенције или имовину чија вриједност одговара таквом приходу. 4. Свака чланица ће донијети законодавне или друге мјере које омогућавају привремено или трајно затварање сваког објекта који је коришћен за трговину људима, не доводећи у питање права трећих лице која су дјеловала у доброј вјери или трајно или привремено ускраћивање извршиоцу кривичног дјела обављања дјелатности у оквиру које је извршено кривично дјело“.

Предлогом закона у члану 186. додаје се нови став (9). Ова измјена представља усклађивање са Конвенцијом Савјета Европе о борби против трговине људима која прописује да се казне не изричу жртвама за њихово учешће у незаконитим активностима, у оној мјери у којој су оне биле присиљене на то. То је у пракси био случај ако је жртва била приморана на извршење неког другог кривичног дјела (нпр. крађа, фалсификовање докумената) да би испунила налоге које поставља починилац дјела трговине људима или да би задовољила своје основне потребе (глад, жеђ). Ова одредба се може примијенити само када такво понашање жртве директно проистиче из њеног статуса, а не за нека друга кривична дјела која таква жртва може починити (нпр. угрожавање јавног промета). Термин жртва се овдје користи у складу са одредбом члана 6. “сврха кривичноправних санкција“.

Предлогом закона додаје се и нови члан - 186а). Аналогно рјешењу прихваћеном за прописивање организовања групе код кривичног дјела из члана 189а, те имајући у виду да казнени оквир у том члану није у складу са Директивом ЕУ када је ријеч о кажњавању организатора и припадника организоване групе који почине кривично дјело трговине људима, уводи се нови члан 186а. који у потпуности усклађује казнени оквир са међународним стандардима (став (1) и (2)). Овај члан је такође усклађен са релевантним одредбама КЗБиХ (члан 250).

Ставом (3) врши се позивање на члан 250. ст. (4) и (5), будући да Конвенција и Директива не предвиђају ситуације које су прописане овим ставовима. Као такве оне се могу примјењивати на ово кривично дјело из новог члана 186а.

Измјене члана 187. подразумијевају измјене назива члана и става (1). Овом измјеном и допуном извршено је усклађивање са одредбама о навођењу на проституцију ентитетских и КЗБД-а, будући да је у пракси долазило да различитог тумачења правне квалификације, а тиме и стварне надлежности. На овај начин, одредба и КЗБиХ идентична је одредбама кривичних ентитетских закона и закона Брчко ДистриктаБиХ, с тим да КЗБиХ садржи и елемент иностраности.

Став (2) брише се због преклапања са одредбама о трговини људима, конкретно ставом (1), што је доводило до проблема при правној квалификацији дјела а тиме и одређивању стварне надлежности.

Досадашњи став (3) постаје став (2), те се усклађује са предложеним ставом (1), а одредбе су језички побољшане.

Измјене у члану 189а. биле су потребне с обзиром на претходно извршене измјене. Наиме, с обзиром да је уведен нови члан 186а, бришу се референце на кривично дјело „трговине људима“ из члана 186.

III ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За извршење овог закона нису потребна додатна финансијска средства.

Трговина људима

Члан 186.

(1) Ко употребом силе или пријетњом употребе силе или другим облицима принуде, отмицом, преваром или обманом, злоупотребом власти или утицаја или положаја беспомоћности или давањем или примањем исплата или других користи како би приволио лице које има контролу над другим лицем врбује, превезе, преда, сакрије или прими лице у сврху искориштавања проституцијом другог лица или других облика сексуалног искориштавања, присилног рада или услуга, ропства или њему сличног односа, служења, одстрањивања дијелова људског тијела или другог искориштавања казнит ће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко врбује, наводи, превезе, преда, сакрије или прими лица која нису навршила 18 година живота ради искориштавања из става (1) овог члана казнит ће се казном затвора најмање пет година.

(3) Ако је кривично дјело из ставова (1) и (2) овог члана извршило службено лице приликом обављања службене дужности, починилац ће се казнити казном затвора од најмање пет година.

(4) Ко кривотвори, прибави или изда путну или личну исправу или користи, задржава, одузима, мијења, оштећује, уништава путну или личну исправу другог лица у сврху омогућавања трговине људима казнит ће се казном затвора од једне до пет година.

(5) Ко организира или на било који начин руководи групом људи ради извршења кривичног дјела из ставова (1) или (2) овог члана казнит ће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

(6) Ко користи услуге жртве трговине људима казнит ће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(7) Ако је извршењем кривичног дјела из ставова (1) и (2) овог члана проузроковано теже нарушење здравља, тешка тјелесна повреда или смрт лица из ставова (1) и (2) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година или казном дуготрајног затвора.

(8) Предмети и пријевозна средства употријебљена за извршење дјела бит ће одузети, а објекти који су кориштени у сврху трговине људима могу се привремено или трајно затворити.

(9) На постојање кривичног дјела трговине људима без утицаја је околност да ли је лице које је жртва трговине људима пристало на искориштавање.

Међународно врбовање ради проституције

Члан 187.

(1) Ко врбује, намамљује или наводи другог на пружање сексуалних услуга ради зараде у некој држави, изузимајући државу у којој то лице има пребивалиште или чији је држављанин, казнит ће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

(2) Ко уз кориштење силе или под пријетњом силе или пријеваром, присиљава или наводи другог на одлазак у државу у којој нема пребивалиште или чији није држављанин, ради пружања сексуалних услуга за новац, казнит ће се казном затвора од једне до десет година.

(3) Чињеница да се врбовано, намамљено, потакнуто, присиљено или заведено лице већ бавило проституцијом, не утјече на постојање кривичног дјела.

Организирање групе или удружења за извршење кривичних дјела трговине људима и кријумчарење миграната

Члан 189а.

(1) Ко организира групу или друго удружење за извршење кривичних дјела из чланова 186. (Трговина људима) и 189. (Кријумчарење људи) овог закона казнит ће се казном затвора најмање три године.

(2) Ко постане припадник групе или другог удружења из става (1) овог члана или на други начин помаже групу или удружење казнит ће се казном затвора најмање једну годину.

(3) На организатора или вођу организоване групе или другог удружења који су починили дјела из става (1) овог члана и њихове припаднике примјењују се одредбе из члана 250. (Организовани криминал) овог закона.